ABDULLAH BİN İBRÂHİM HABRÎ

Hadîs, lügat, edebiyat, ferâiz, matematik ve Şafiî fıkıh âlimi. Künyesi Ebû Hakîm olup ismi Abdullah bin İbrâhim bin Abdullah'dır. İran'da Şîrâz yakınlarında bir köy olan Habr'e nisbetle Habri ve Şirâzî denildi. Doğum târihi bilinmemektedir. 476 (m. 1083) yılında Bağdad'da vefât etti.

Küçük yaşta, dînimizin temel bilgilerini öğrenen Ebû Hakîm Habrî, zamanın meşhûr Şafiî fıkıh âlimlerinden "Tabakât" sahibi Ebû İshâk Şirâzî ve Hüseyn bin Muhammed Vennî'den fıkıh ilmini tahsil etti. Ebû Muhammed Cevherî ve daha birçok âlimden de hadîs-i şerîf dinleyip, ilim öğrendi. Hadîs-i şerîf dinlemek için seyahat etti. Pekçok hadîs-i şerîf işitti. Çok az rivâyette bulundu. Duyduğu hadîs-i şerîfleri yazıp ezberledi. Miras taksiminde, temel ilimlerden olan fıkıh ve matematik ilimlerini iyi öğrenip, ferâiz ilminde meşhûr oldu. Onun bilhassa ferâiz (miras taksimi) ilmi üzerinde çalışmasının sebebi; Resûlullahın (aleyhisselâm) "Ferâiz ilmini öğrenmeğe çalışınız! Bu ilmi gençlere öğretiniz! Ferâiz ilmi, din bilgisinin yarısı demektir. Ümmetimin en önce unutacağı, bırakacağı şey, bu ilim olacaktır" buyurmasıdır. Bu ilmin unutulmasını önlemek, gençlere öğreterek emri Nebevî'yi (aleyhisselâm) yerine getirmekti. Ebû Hakîm Habri gayret ve tevekkülü, mü'minlerin duâsı ve Allahü teâlânın inâyetiyle ilmini artırdı. Kur'ân-ı kerîmi doğru okuyup, din ilimlerini iyi öğrenmek için, Arabçanın lügat, nahiv ve edebiyatı üzerinde çok çalıştı. Zamanında, Bağdad ve çevresinde bir müslüman vefât ettiği zaman, hiçbir kimse meyyitin malına dokunmaz, bir taraftan da hemen Ebû Hakîm Habri da'vet edilirdi. Ebû Hakim Harbi, meyyitin iğneden ipliğe ne kadar malı varsa yazar, mirasçılarına taksim ederdi. Böylece, mirasçıların haksız olarak meyyitin malından kullanması ve haram yemeleri

önlenmiş olurdu. Kardeş kardeşe düşman olmaz, herkes hakkına râzı olur, kanâat ederdi. Hattı (elyazısı) çok güzeldi. Pekçok kitap ve Kur'ân-ı kerîm yazdı. Yazarken vefât etti. Hep Allahü teâlânın rızâsı için çalışırdı. Müslümanların işlerini kolaylaştırır, onların dînî mes'elelerini halleder, dünyâ işlerine yardımcı olurdu. Yazmış olduğu Kur'ân-ı kerîmleri müslümanlara hediye eder, kazancının çoğunu fakirlere sadaka olarak dağıtırdı. Güzel ahlâkı ve tatlı sözleriyle insanlara te'sîr eder, nasihatleri dinlenirdi. Birçok kimsenin günâhına tövbe edip, sâlih müslüman olmasına vesile oldu. Pekçok talebe yetiştirdi. Bu talebelerinden biri de, torunu Ebû Fadl İbn-i Nâsr idi. O dedesinden pekçok nakillerde bulundu.

Birçok kitap yazıp, daha önce yazılmış eserlere şerhler yapan Ebû Hakîm Habri'nin ferâiz ilminde "Telhîs"i meşhûrdur. "Dîvân-ı Hammâse", "Dîvân-ı Buhterî", "Dîvân-ı Mütenebbî" ve "Dîvân-ı Şerîf Radî"ye şerhleri vardır.

Torunu Ebü'l-Fadl İbni Nâsr anlatır:

"Dedem Ebû Hakîm Habri, çok Kur'ân-ı kerîm yazar, insanlara hediye ederdi. Vefât ettiği gün de mushaf yazmaktaydı. Elinden kamışı (kalem) bırakıp arkaya yaslandı. (Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî hazretlerinin Azrail'i (aleyhisselâm) görünce: "Çabuk gel, canım çabuk gel. Beni Rabbime çabuk kavuştur!" buyurduğu gibi; "Vallahi ölüm çok güzeldir" deyip, rûhunu teslim etti."

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-5, sh. 62, cild-3, sh. 374
2) El-Bidâye ven-nihâye cild-12 sh. 153
3) El-A'lâm cild-4, sh. 63
4) Bugyet-ül-vuât cild-2, sh. 29